ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 16ης Ιανουαρίου 2007 *

Στην υπόθεση C-265/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Cour de cassation (Γαλλία) με απόφαση της 21ης Ιουνίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Ιουνίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

José Perez Naranjo

κατά

Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, R. Schintgen, P. Kūris, E. Juhász (εισηγητή) και J. Klučka, προέδρους τμήματος, J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh και L. Bay Larsen, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: L. A. Geelhoed
γραμματέας: K. Sztranc-Sławiczek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 20ής Ιουνίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο José Perez Naranjo, εκπροσωπούμενος από την SCP Thomas-Raquin και τον Benabent, avocat,

— το Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie, εκπροσωπούμενο από τον J.-A. Blanc, avocat,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues και την O. Christmann,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους I. del Cuvillo Contreras και A. Sampol Pucurull,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τον G. Aiello, avvocato dello Stato,

— η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την T. Pynnä,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την C. White, επικουρούμενη από τον T. de la Mare, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον D. Martin και την M.-J. Jonczy,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 4, παράγραφος 2α, 10α, 19, παράγραφος 1, και 95β καθώς και του παραρτήματος IIα του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1408/71).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Perez Naranjo και του Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie (περιφερειακού ταμείου ασφαλίσεως ασθενείας) σχετικά με το αίτημα του πρώτου να του καταβληθεί το συμπληρωματικό επίδομα του Fonds national de solidarité (Εθνικού Ταμείου Αλληλεγγύης) (στο εξής: συμπληρωματικό επίδομα), το οποίο κατέστη, από 1ης Ιανουαρίου 1994, Fonds de solidarité vieillesse (Ταμείο Αλληλεγγύης Γήρατος, στο εξής: Ταμείο).

Το νομικό πλαίσιο

Το κοινοτικό δίκαιο

3 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 προβλέπει:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως:

[...]

γ) παροχές γήρατος

[...]»

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 2α, του κανονισμού 1408/71 ορίζει:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ειδικές παροχές χωρίς συνεισφορά οι οποίες εμπίπτουν σε νομοθεσία ή καθεστώς εκτός αυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ή που εξαιρούνται δυνάμει της παραγράφου 4, όταν οι παροχές αυτές προορίζονται:

α) είτε για να καλύψουν συμπληρωματικά, αναπληρωματικά ή επικουρικά την επέλευση οιουδήποτε κινδύνου που εμπίπτει στον κλάδους κοινωνικής ασφάλισης που αναφέρονται στα στοιχεία α΄ έως η΄ της παραγράφου 1·

β) είτε μόνον για να εξασφαλίσουν την ειδική προστασία των μειονεκτούντων ατόμων.»

5 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, το οποίο προβλέπει την άρση της ρήτρας κατοικίας, ορίζει:

«Εκτός αν ο παρών κανονισμός προβλέπει άλλως, οι εις χρήμα παροχές αναπηρίας, γήρατος ή επιζώντων, οι συντάξεις εργατικών ατυχημάτων ή επαγγελματικής ασθενείας και τα επιδόματα θανάτου που αποκτώνται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών δεν δύνανται να υποστούν καμία μείωση, τροποποίηση, αναστολή, κατάργηση, κατάσχεση επειδή ο δικαιούχος κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο όπου ευρίσκεται ο φορέας οφειλέτης.»

6 Το άρθρο 10α, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 προβλέπει:

«Παρά τις διατάξεις του άρθρου 10 και του τίτλου ΙΙΙ, τα άτομα στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός λαμβάνουν τις ειδικές εις χρήμα παροχές χωρίς συνεισφορά της παραγράφου 2α του άρθρου 4 αποκλειστικά στο έδαφος και σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου κατοικούν, εφόσον αυτές περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙα. Οι παροχές αυτές βαρύνουν το φορέα του τόπου κατοικίας από τον οποίο και καταβάλλονται.»

7 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71:

«Ο εργαζόμενος που κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος μέλος και καλύπτει τους όρους που απαιτούνται από την νομοθεσία του αρμοδίου κράτους για να έχει δικαίωμα παροχών, αφού ληφθούν υπ' όψη, εφ' όσον συντρέχει περίπτωση, οι διατάξεις του άρθρου 18, λαμβάνει στο κράτος της κατοικίας του·

α) παροχές εις είδος που χορηγούνται για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα από τον φορέα του τόπου κατοικίας, σύμφωνα με την νομοθεσία που ισχύει για τον φορέα αυτόν, σαν να ήταν ασφαλισμένος σε αυτόν·

β) παροχές εις χρήμα που καταβάλλονται από τον αρμόδιο φορέα σύμφωνα με την νομοθεσία που εφαρμόζει αυτός [...]»

8 Η τρίτη και τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 1247/92 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 1992, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ L 136, σ. 1), του οποίου το άρθρο 1 παρενέβαλε στον κανονισμό 1408/71 τα προαναφερθέντα άρθρα 4, παράγραφος 2α, και 10α, έχουν ως εξής:

«θεωρώντας ότι είναι [...] αναγκαίο να ληφθεί υπόψη η νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία ορισμένες παροχές που προβλέπονται από τις εθνικές νομοθεσίες ενδέχεται να εμπίπτουν συγχρόνως τόσο στην κοινωνική ασφάλιση όσο και στην κοινωνική πρόνοια, λόγω της κατηγορίας των ατόμων στα οποία αναφέρονται, των στόχων και του τρόπου εφαρμογής τους·

ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι, σε ορισμένα σημεία, οι νομοθεσίες δυνάμει των οποίων καταβάλλονται οι παροχές αυτές προσομοιάζουν στην κοινωνική πρόνοια στο μέτρο που η ένδεια αποτελεί βασικό κριτήριο για την εφαρμογή τους, και στο ότι οι όροι χορήγησής τους δεν σχετίζονται με οποιαδήποτε απαίτηση σχετικά με τις περιόδους επαγγελματικής δραστηριότητας ή με τις συνεισφορές ενώ σε άλλα σημεία προσεγγίζουν στην κοινωνική ασφάλιση στο μέτρο που δεν υπάρχει διακριτική εξουσία ως προς τον τρόπο με τον οποίο οι προβλεπόμενες παροχές καταβάλλονται και στο μέτρο που θέτουν τους δικαιούχους υπό σαφές νομικό καθεστώς».

9 Το άρθρο 95β του κανονισμού 1408/71, με επικεφαλίδα «Μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) 1247/92», περιλαμβάνει την παράγραφο 9 που έχει ως εξής:

«Η εφαρμογή του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1247/92 δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη αίτησης ειδικής παροχής χωρίς εισφορά, χορηγούμενης ως συμπλήρωμα σύνταξης, την οποία υπέβαλε άτομο που πληρούσε τις

προϋποθέσεις χορήγησης της εν λόγω παροχής πριν από την 1η Ιουνίου 1992, έστω και αν το άτομο αυτό κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος, με την επιφύλαξη του ότι η αίτηση για την εν λόγω παροχή υποβλήθηκε εντός προθεσμίας πέντε ετών από την 1η Ιουνίου 1992.»

10 Στο παράρτημα IIα του κανονισμού 1408/71 περιλαμβάνεται, υπό την επικεφαλίδα «Γαλλία», η εξής μνεία:

«α) Συμπληρωματικό επίδομα του Εθνικού Ταμείου Αλληλεγγύης (νόμος της 30ής Ιουνίου 1956).»

Το εθνικό δίκαιο

11 Το άρθρο L. 815-2, πρώτο εδάφιο, του code de la sécurité sociale (κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, όριζε ότι «κάθε πρόσωπο γαλλικής ιθαγενείας που κατοικεί στο μητροπολιτικό έδαφος ή σε διοικητικό διαμέρισμα που μνημονεύει το άρθρο L. 715-1 [...] το οποίο συμπλήρωσε ένα κατώτατο όριο ηλικίας, μειωμένο σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία, δικαιούχος ενός ή περισσότερων ευεργετημάτων γήρατος που προκύπτουν από νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις [...], απολαύει συμπληρωματικού επιδόματος» υπό τις προϋποθέσεις που διευκρινίζει ο κώδικας αυτός.

12 Το άρθρο R. 815-2, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κώδικα ορίζει αυτό το κατώτατο όριο ηλικίας στα εξήντα πέντε έτη κατά γενικό κανόνα και στα εξήντα σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία.

13 Κατά τα άρθρα L. 815-2-1, L. 815-7 και L. 815-8 του κώδικα αυτού, το συμπληρωματικό επίδομα αποδίδεται στους οργανισμούς ή υπηρεσίες που είναι οφειλέτες αυτού από το Ταμείο, χορηγείται κατόπιν ρητής αιτήσεως των ενδιαφερομένων και οφείλεται μόνο στο μέτρο που το σύνολο του επιδόματος αυτού και των προσωπικών πόρων του αιτούντος δεν υπερβαίνουν ορισμένα ανώτατα όρια καθοριζόμενα με κανονιστική απόφαση.

14 Από τις συμπληρωματικές πληροφορίες που περιήλθαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 8 Μαΐου 2006, ως απάντηση στην αίτηση παροχής διευκρινίσεων που το Δικαστήριο απηύθυνε στο αιτούν δικαστήριο βάσει του άρθρου 104, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας, προκύπτει ότι το συμπληρωματικό επίδομα, το οποίο βαρύνει το Ταμείο που δημιουργήθηκε με τον νόμο 93-936 της 22ας Ιουλίου 1993, συμπληρώνει το κύριο ευεργέτημα εντός των ορίων ενός εγγυημένου κατωτάτου ορίου επιδόματος γήρατος και το ευεργέτημα του εν λόγω επιδόματος εξαρτάται από τον έλεγχο των πόρων υπό τις προϋποθέσεις που εκτίθενται στα άρθρα R. 815-21 έως R. 815-32 του κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως.

15 Βάσει του πρώτου εδαφίου του άρθρου L. 135-1 του ίδιου κώδικα, το Ταμείο έχει ως αποστολή τη χρηματοδότηση των ευεργετημάτων ασφαλίσεως γήρατος που δεν βασίζονται στην καταβολή εισφοράς και που εμπίπτουν στην εθνική αλληλεγγύη. Από το άρθρο L. 135-3 του κώδικα αυτού και τις γραπτές παρατηρήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως προκύπτει ότι μεταξύ των εσόδων του Ταμείου που προορίζονται για τη χρηματοδότηση των εξόδων που το βαρύνουν βάσει του εν λόγω άρθρου L. 135-1 περιλαμβάνονται ή περιλαμβάνονταν, μεταξύ 1994 και 2003, το σύνολο ή τμήμα της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς και της κοινωνικής εισφοράς αλληλεγγύης σε βάρος των εταιριών, καθώς και, σε μικρότερο βαθμό, της κοινωνικής επιβαρύνσεως 2 %, των φόρων επί των ποτών και του φόρου κοινωνικής πρόνοιας.

16 Η γενικευμένη κοινωνική εισφορά οφείλεται επί των εισοδημάτων από επαγγελματική δραστηριότητα και των υποκατάστατων εισοδημάτων των φυσικών προσώπων καθώς και επί των εισοδημάτων από περιουσία, των προϊόντων τοποθετήσεως χρημάτων και των τυχερών παιχνιδιών. Η κοινωνική εισφορά αλληλεγγύης σε βάρος των εταιριών και η κοινωνική επιβάρυνση 2 % βασίζονται, αντιστοίχως, στον φόρο επί του κύκλου εργασιών των εταιριών που υπόκεινται στον φόρο εταιριών και επί των εισοδημάτων από περιουσία ή του φόρου επί των προϊόντων τοποθετήσεως χρημάτων των φυσικών προσώπων που κατοικούν στη Γαλλία.

Τα περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

17 Ο Perez Naranjo, αναιρεσείων της κύριας δίκης, γεννηθείς στις 27 Σεπτεμβρίου 1931, είναι Ισπανός υπήκοος. Εργάστηκε στη Γαλλία από το 1957 έως το 1964 και κατόπιν επέστρεψε στην Ισπανία. Από 1ης Νοεμβρίου 1991 λαμβάνει γαλλική σύνταξη γήρατος.

18 Στις 28 Μαΐου 1997, ζήτησε να του καταβληθεί το συμπληρωματικό επίδομα από το Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie. Επειδή η αίτησή του απορρίφθηκε, άσκησε προσφυγή ενώπιον του δικαστηρίου για υποθέσεις κοινωνικής ασφαλίσεως της Λίλλης, το οποίο την απέρριψε με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2001.

19 Επιληφθέν της εφέσεως που άσκησε ο αναιρεσείων της κύριας δίκης κατά της αποφάσεως αυτής, το cour d'appel (εφετείο) του Douai την απέρριψε επίσης με απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2003, με το αιτιολογικό ότι το συμπληρωματικό επίδομα, αναφερόμενο ρητά στο παράρτημα IIα του κανονισμού 1408/71, συνιστά ειδική κατηγορία παροχών που αποκαλούνται «ειδικές παροχές χωρίς εισφορά», οι οποίες, εμπίπτουσες στο άρθρο 10α του ίδιου κανονισμού, δεν είναι πλέον δυνατό να εξάγονται από 1ης Ιουνίου 1992, ημερομηνίας κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος δεν πληρούσε την προϋπόθεση ηλικίας που θέτει η γαλλική κανονιστική ρύθμιση.

20 Ο αναιρεσείων της κύριας δίκης άσκησε αναίρεση ενώπιον του Cour de cassation και επικαλέστηκε προς στήριξη αυτής ότι το συμπληρωματικό επίδομα δεν συνιστά ούτε ειδική παροχή ούτε παροχή μη στηριζόμενη σε εισφορά και ότι το εφετείο του Douai, κρίνοντας το αντίθετο, για τον μοναδικό λόγο ότι το επίδομα αυτό αναφέρεται ρητά στο παράρτημα IIα του κανονισμού 1408/71, χωρίς να προβεί σε καμιά εξέταση της φύσεως του επιδόματος αυτού, παρέβη τα άρθρα 4, παράγραφος 2α, και 10α, του εν λόγω κανονισμού.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour de cassation αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει το κοινοτικό δίκαιο να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το επίδικο συμπληρωματικό επίδομα, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα IIα του κανονισμού 1408/71, έχει ειδικό και μη στηριζόμενο σε εισφορά χαρακτήρα που αποκλείει, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 10α και 95β του κανονισμού1408/71, την καταβολή του στον αιτούντα μη κάτοικο ημεδαπής ο οποίος δεν πληρούσε την προϋπόθεση ηλικίας την 1η Ιουνίου 1992 ή, αντιθέτως, υπό την έννοια ότι, αναλυόμενο σε παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως, το επίδομα αυτό πρέπει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 19, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, να καταβάλλεται στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις παροχής του επιδόματος ασχέτως του κράτους μέλους εντός του οποίου κατοικεί το πρόσωπο αυτό;»

Επί του παραδεκτού

22 Η Φινλανδική Κυβέρνηση αμφισβητεί το παραδεκτό του υποβληθέντος ερωτήματος για τον λόγο ότι στην απόφαση περί παραπομπής δεν εκτίθεται επαρκώς το νομικό πλαίσιο της διαφοράς και οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι τόσο αποσπασματικές ώστε η κυβέρνηση αυτή φρονεί ότι δεν είναι σε θέση να υποβάλει παρατηρήσεις επί του ερωτήματος αυτού.

23 Πάντως, το αιτούν δικαστήριο παρέσχε, αιτήσει του Δικαστηρίου, διευκρινίσεις σχετικά με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο. Επιπροσθέτως, τα κράτη μέλη και τα κοινοτικά όργανα είχαν την ευκαιρία να συμπληρώσουν τις παρατηρήσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, το Δικαστήριο φρονεί ότι φωτίστηκε επαρκώς για να μπορέσει να απαντήσει επωφελώς στο υποβληθέν ερώτημα.

24 Επομένως, δεν συντρέχει λόγος να κριθεί απαράδεκτο το υποβληθέν ερώτημα.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

25 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν παροχή όπως το συμπληρωματικό επίδομα του παραρτήματος ΙΙα, υπό την επικεφαλίδα «Γαλλία», του κανονισμού 1408/71 αποτελεί ειδική παροχή χωρίς εισφορά, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2α, του κανονισμού αυτού. Πράγματι, αν ο χαρακτηρισμός αυτός γίνει δεκτός, σύμφωνα με τα άρθρα 10α και 95β του ίδιου αυτού κανονισμού, ο αιτών μη κάτοικος ημεδαπής ο οποίος δεν πληρούσε την προϋπόθεση της ηλικίας την 1η Ιουνίου 1992 δεν απολαύει της παροχής αυτής· αντιθέτως, στην περίπτωση κατά την οποία το επίδομα αυτό δεν μπορεί να

χαρακτηριστεί ως ειδική παροχή μη στηριζόμενη στην καταβολή εισφοράς θα πρέπει να παρέχεται στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις ηλικίας κατά την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος εντός του οποίου κατοικούν.

26 Το Δικαστήριο έχει εξετάσει ήδη το εξαγώγιμο του συμπληρωματικού επιδόματος και είχε κρίνει ότι η εξάρτηση της καταβολής του επιδόματος αυτού από την προϋπόθεση κατοικίας στο γαλλικό έδαφος ήταν ασυμβίβαστη προς το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 (βλ. αποφάσεις της 24ης Φεβρουαρίου 1987, 379/85 έως 381/85 και 93/86, Giletti κ.λπ., Συλλογή 1987, σ. 955, σκέψη 17, και της 12ης Ιουλίου 1990, C-236/88, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1990, σ. I-3163, σκέψεις 14 και 20).

27 Πάντως, κατόπιν των αποφάσεων αυτών, ο κανονισμός 1247/92 τροποποίησε τον κανονισμό 1408/71, παρεμβάλλοντας σ' αυτόν ειδικότερα τα άρθρα 4, παράγραφος 2α, και 10α. Βάσει του πρώτου εδαφίου του τελευταίου αυτού άρθρου, το ευεργέτημα των ειδικών παροχών που δεν στηρίζονται σε εισφορά του εν λόγω άρθρου 4, παράγραφος 2α, επιφυλάσσεται στα πρόσωπα που κατοικούν στο έδαφος του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο να χορηγεί τις παροχές αυτές.

28 Το ζήτημα του εξαγώγιμου του συμπληρωματικού επιδόματος πρέπει, επομένως, να εξεταστεί βάσει του εν λόγω άρθρο 10α.

29 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι προβλέπουσες παρέκκλιση διατάξεις που αφορούν τη δυνατότητα εξαγωγής των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως, τις οποίες προβλέπει το άρθρο 10α του κανονισμού 1408/71, πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Η διάταξη αυτή δεν μπορεί παρά να αφορά μόνον τις παροχές ως προς τις οποίες πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 2α, του ίδιου κανονισμού, δηλαδή τις παροχές που, αφενός, έχουν ειδικό χαρακτήρα και δεν προϋποθέτουν την καταβολή σχετικών εισφορών και, αφετέρου, απαριθμούνται στο παράρτημα IIα του κανονισμού αυτού (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, C-160/02, Skalka, Συλλογή 2004, σ. I-5613, σκέψη 19, καθώς και της 6ης Ιουλίου 2006, C-154/05, Kersbergen-Lap και Dams-Schipper, Συλλογή 2006, σ. I-6249, σκέψη 25).

30 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 10 της παρούσας αποφάσεως, το συμπληρωματικό επίδομα περιλαμβάνεται στο παράρτημα IIα του κανονισμού 1408/71.

31 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν το επίδομα αυτό, αφενός, έχει ειδικό χαρακτήρα και, αφετέρου, χορηγείται χωρίς προηγούμενη καταβολή εισφορών.

Επί του ειδικού χαρακτήρα του συμπληρωματικού επιδόματος

32 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι μια ειδική παροχή υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2α, του κανονισμού 1408/71 προσδιορίζεται βάσει του σκοπού της. Πρέπει να αντικαθιστά ή να συμπληρώνει μια παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως και

να έχει τα χαρακτηριστικά κοινωνικής αρωγής που δικαιολογείται για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους βάσει κανονιστικής ρυθμίσεως προβλέπουσας αντικειμενικά κριτήρια (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Skalka, σκέψη 25, καθώς και Kersbergen-Lap και Dams-Schipper, σκέψη 30).

33 Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του συμπληρωματικού επιδόματος και της κοινωνικής ασφαλίσεως, δεν αμφισβητείται ότι η παροχή αυτή, δεδομένου ότι χορηγείται για να αυξηθούν οι συντάξεις κοινωνικής ασφαλίσεως, συγγενεύει με αυτήν. Έτσι, το συμπληρωματικό επίδομα, το οποίο συμπληρώνει την παροχή γήρατος του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του κανονισμού 1408/71, έχει το ίδιο προσωπικό πεδίο εφαρμογής με την τελευταία και απαιτεί το ίδιο κατώτατο όριο ηλικίας για τη θεμελίωση δικαιωμάτων.

34 Ως προς τη σχέση μεταξύ του συμπληρωματικού επιδόματος και της κοινωνικής πρόνοιας, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 36 των προτάσεών του, το επίδομα αυτό έχει ως σκοπό να εξασφαλίζει στον δικαιούχο ένα ελάχιστο όριο συντηρήσεως σε περίπτωση ανεπαρκούς συντάξεως. Πράγματι, αυτό χορηγείται σε πρόσωπα που έχουν φθάσει σε ηλικία συνταξιοδοτήσεως και των οποίων τα συνολικά εισοδήματα είναι κάτω ενός καθοριζόμενου από τον νόμο ορίου. Το ποσό του επιδόματος αυτού, το οποίο συμπληρώνει τους πόρους των δικαιούχων μέχρις ενός επιπέδου καθοριζομένου από τον νόμο, ποικίλλει, κατά συνέπεια, σε συνάρτηση με τους πόρους αυτούς. Οι προσωπικές ανάγκες, δηλαδή η ατομική οικονομική κατάσταση του δικαιούχου, διαδραματίζει επομένως πρωταρχικό ρόλο. Από τις πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι η χορήγηση του συμπληρωματικού επιδόματος δεν συνδέεται με καμιά προϋπόθεση σχετική με τις περιόδους δραστηριότητας ή καταβολής εισφορών.

35 Επομένως, το συμπληρωματικό αυτό επίδομα, το οποίο συγγενεύει τόσο με την κοινωνική ασφάλιση όσο και με την κοινωνική πρόνοια, έχει μικτό χαρακτήρα και πρέπει να θεωρηθεί ως ειδική παροχή.

Επί του χαρακτήρα του συμπληρωματικού επιδόματος που δεν βασίζεται στην καταβολή εισφοράς

36 Όσον αφορά τον βασιζόμενο ή μη βασιζόμενο σε εισφορά χαρακτήρα του συμπληρωματικού επιδόματος, από τη νομολογία προκύπτει ότι το αποφασιστικής σημασίας κριτήριο στον τομέα αυτόν είναι ο πραγματικός τρόπος χρηματοδοτή-

σεως της οικείας παροχής. Το Δικαστήριο εξετάζει αν η χρηματοδότηση αυτή πραγματοποιείται άμεσα ή έμμεσα από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως ή από δημόσιους πόρους (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προπαρατεθείσες αποφάσεις Skalka, σκέψη 28, καθώς και Kersbergen-Lap και Dams-Schipper, σκέψη 36). Πάντως, η εξέταση αυτή μπορεί να απαιτεί την ανάλυση της εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως και της εθνικής πρακτικής κατά τρόπο λεπτομερή και εμπεριστατωμένο ώστε τούτο να υπερβαίνει την αποστολή του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως και, επομένως, για να καταλήξει σε συγκεκριμένο αποτέλεσμα, η περαιτέρω συνεργασία του αιτούντος δικαστηρίου θα μπορούσε να αποδειχθεί αναγκαία.

37 Συναφώς, πρέπει πρώτον να παρατηρηθεί, όπως ισχυρίζεται και η Επιτροπή, ότι, καίτοι το συμπληρωματικό επίδομα καταβάλλεται από τα ταμεία ασθενείας, αυτά εξοφλούνται στη συνέχεια από το Ταμείο, οπότε το τελευταίο φέρει το βάρος αυτής της παροχής.

38 Δεύτερον, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 15 της παρούσας αποφάσεως, οι πόροι του Ταμείου προέρχονται ουσιαστικά από τη γενικευμένη κοινωνική εισφορά και την εισφορά κοινωνικής αλληλεγγύης σε βάρος των εταιριών.

39 Τέλος, όσον αφορά την φύση των πόρων του Ταμείου, μόνον ο χαρακτηρισμός της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς ως φορολογικής επιβαρύνσεως αμφισβητείται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον αναιρεσείοντα της κύριας δίκης και την Ισπανική Κυβέρνηση. Παραπέμποντας στην απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2000, C-169/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2000, σ. I-1049), ο αναιρεσείων της κύριας δίκης θεωρεί ότι η γενικευμένη κοινωνική εισφορά συνιστά εισφορά κοινωνικής ασφαλίσεως και, επομένως, το συμπληρωματικό επίδομα είναι παροχή που στηρίζεται σε εισφορά.

40 Κατά συνέπεια, πρέπει να προσδιοριστεί αν εισφορά όπως η γενικευμένη κοινωνική εισφορά πρέπει να θεωρηθεί ως εισφορά κοινωνικής ασφαλίσεως ή ως δημόσιος πόρος που δεν εμφανίζει τα χαρακτηριστικά μιας τέτοιας εισφοράς.

41 Πρώτον, είναι αναγκαίο να παρατηρηθεί ότι, στην υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της προπαρατεθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Γαλλίας, δεν είχε τεθεί θέμα για το ειδικό ζήτημα του χαρακτηρισμού της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς για τους σκοπούς του άρθρου 4, παράγραφος 2α, του κανονισμού 1408/71, αλλά μόνο για το ζήτημα σε ποιο κράτος μέλος το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορούσε να υπόκειται στην καταβολή αυτής της εισφοράς για τους σκοπούς του άρθρου 13 του κανονισμού 1408/71.

42 Το ζήτημα της φύσεως της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς τίθεται συγκεκριμένα όσον αφορά την εν λόγω εισφορά επί των εισοδημάτων από επαγγελματική δραστηριότητα και από υποκατάστατα εισοδήματα για τα οποία είναι υπόχρεοι, στη Γαλλία, οι μισθωτοί και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, εισφορά η οποία, όπως προκύπτει από τον φάκελο που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, συνιστά σημαντικό πόρο του Ταμείου που χρηματοδοτεί το συμπληρωματικό επίδομα.

43 Εκ πρώτης όψεως, η γενικευμένη κοινωνική εισφορά επί των εισοδημάτων από επαγγελματική δραστηριότητα και των υποκατάστατων εισοδημάτων εμφανίζει ορισμένες ομοιότητες με τις εισφορές του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως, ειδικότερα όσον αφορά τη βάση επιβολής της και τον τρόπο εισπράξεώς της.

44 Επιπλέον, το Δικαστήριο, με την προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 35, έκρινε ότι η εισφορά αυτή, αντίθετα προς τις επιβαρύνσεις που αποσκοπούν στην κάλυψη των γενικών εξόδων των δημοσίων αρχών, χρησιμοποιείται ειδικώς και ευθέως προς χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφαλίσεως στη Γαλλία.

45 Για να προσδιοριστεί αν το συμπληρωματικό επίδομα στηρίζεται ή όχι στην καταβολή εισφορών, η χρησιμοποίηση της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς προς χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφαλίσεως δεν αρκεί για να καταδείξει ότι το συμπληρωματικό επίδομα, αυτό καθαυτό, αποτελεί παροχή μη στηριζόμενη στην καταβολή εισφοράς.

46 Συναφώς, τίθεται το ερώτημα ως προς την ύπαρξη εξακριβώσιμης σχέσεως μεταξύ, αφενός, του συμπληρωματικού επιδόματος και, αφετέρου, της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς επί των εισοδημάτων επαγγελματικής δραστηριότητας και των υποκατάστατων εισοδημάτων.

47 Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο, η σχέση μεταξύ του συμπληρωματικού επιδόματος και της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς επί των εισοδημάτων επαγγελματικής δραστηριότητας και των υποκατάστατων εισοδημάτων δεν φαίνεται να πληροί την προϋπόθεση αυτή.

48 Πρώτον, προκύπτει ότι το Ταμείο, το οποίο διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για το συμπληρωματικό επίδομα, έχει ως αποστολή, σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία, να χρηματοδοτεί τα ευεργετήματα ασφαλίσεως γήρατος που δεν στηρίζονται στην καταβολή εισφορών και που εμπίπτουν στην εθνική αλληλεγγύη, μεταξύ των οποίων το συμπληρωματικό επίδομα αντιπροσωπεύει περιορισμένο μόνο τμήμα.

49 Δεύτερον, καίτοι είναι αληθές ότι η γενικευμένη κοινωνική εισφορά επί των εισοδημάτων επαγγελματικής δραστηριότητας και των υποκατάστατων εισοδημάτων συνιστά ουσιώδες τμήμα των εσόδων του Ταμείου, ωστόσο τα έσοδα αυτά προέρχονται και από άλλες εισφορές και επιβαρύνσεις, των οποίων ο χαρακτηρισμός ως επιβαρύνσεως φορολογικού χαρακτήρα δεν αμφισβητήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

50 Τρίτον, η γενικευμένη κοινωνική εισφορά επί των εισοδημάτων επαγγελματικής δραστηριότητας και των υποκατάστατων εισοδημάτων χρησιμεύει για τη χρηματοδότηση όχι μόνον του Ταμείου, αλλά και άλλων συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως.

51 Τέταρτον, οι προϋποθέσεις χορηγήσεως και οι τρόποι υπολογισμού του συμπληρωματικού επιδόματος δεν καθορίζονται σε συνάρτηση με οποιαδήποτε εισφορά όσον αφορά τους δικαιούχους του.

52 Βάσει του συνόλου των σκέψεων αυτών, προκύπτει ότι, έστω και αν υποτεθεί ότι το τμήμα της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς που έχει ως βάση τα εισοδήματα επαγγελματικής δραστηριότητας και τα υποκατάστατα εισοδήματα πρέπει να θεωρηθεί μάλλον ως εισφορά παρά ως χρηματοδότηση προερχόμενη από δημόσιους πόρους, η σχέση μεταξύ της εν λόγω εισφοράς και του συμπληρωματικού επιδόματος δεν φαίνεται επαρκώς εξακριβώσιμη ώστε η παροχή αυτή να μπορεί να χαρακτηριστεί ως στηριζόμενη στην καταβολή εισφοράς.

53 Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να επαληθεύσει την ακρίβεια των στοιχείων που διαλαμβάνονται στις σκέψεις 48 έως 52 της παρούσας αποφάσεως προκειμένου να διαπιστώσει κατά συγκεκριμένο τρόπο αν η επίδικη παροχή στηρίζεται ή όχι στην καταβολή εισφοράς.

Επί της ενδεχόμενης εφαρμογής μεταβατικών μέτρων

54 Σύμφωνα με τον γενικό κανόνα, οι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως, κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71, μπορούν να εξαχθούν, δηλαδή το δικαίωμα επί των παροχών αυτών δεν μπορεί να περιορίζεται στα πρόσωπα τα οποία έχουν την κατοικία τους στο αρμόδιο κράτος μέλος. Πάντως, όπως παρατηρήθηκε στη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 10α του εν λόγω κανονισμού προβλέπει παρέκκλιση σχετικά με τις εις χρήμα παροχές που δεν στηρίζονται στην καταβολή εισφορών του άρθρου 4, παράγραφος 2α, του ίδιου κανονισμού, επιφυλάσσοντας το ευεργέτημα των εν λόγω παροχών στους κατοικούντες στο έδαφος αυτού του κράτους, εφόσον οι παροχές αυτές περιλαμβάνονται στο παράρτημα IIα του εν λόγω κανονισμού.

55 Πάντως, ο κοινοτικός νομοθέτης, όταν παρενέβαλε το άρθρο 10α στον κανονισμό 1408/71 με τον κανονισμό 1247/92, προέβλεψε μεταβατικά μέτρα με το άρθρο 2 του τελευταίου αυτού κανονισμού. Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού, του οποίου η διατύπωση επανελήφθη, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 95γ, παράγραφος 9, του κανονισμού 1408/71 με τον κανονισμό (ΕΚ) 3095/95 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1995, (ΕΕ L 335, σ. 1), αφορά την κατάσταση του προσώπου το οποίο, εφόσον κατοικούσε στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από το αρμόδιο κράτος μέλος, δεν είχε υποβάλει αίτηση για ειδική παροχή, μολονότι πληρούσε τις προϋποθέσεις χορηγήσεως αυτής της παροχής πριν από την 1η Ιουνίου 1992, ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 1247/92, και προβλέπει ότι το πρόσωπο αυτό έχει πενταετή προθεσμία υπολογιζόμενη από την ημερομηνία αυτή για να υποβάλει την αίτησή του για την οικεία ειδική παροχή.

56 Επομένως, βάσει της μεταβατικής αυτής διατάξεως, η προϋπόθεση κατοικίας πρέπει να απορριφθεί όταν το πρόσωπο το οποίο πληρούσε τις προϋποθέσεις χορηγήσεως παροχής όπως το συμπληρωματικό επίδομα πριν από την 1η Ιουνίου 1992 υπέβαλε την αίτησή του εντός της προθεσμίας αυτής.

57 Σύμφωνα με την απόφαση περί παραπομπής, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης, καίτοι ελάμβανε γαλλική σύνταξη γήρατος από την 1η Νοεμβρίου 1991, δεν πληρούσε τις νόμιμες προϋποθέσεις χορηγήσεως του συμπληρωματικού επιδόματος την 1η Ιουνίου 1992. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη σκέψη 12 της παρούσας αποφάσεως, η παροχή αυτή μπορεί να χορηγηθεί μόνο στους δικαιούχους συντάξεως γήρατος οι οποίοι συμπλήρωσαν το 65ο έτος ή το 60ό έτος σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία.

58 Η Επιτροπή αναφέρει την περίπτωση κατά την οποία ο Perez Naranjo θα μπορούσε να απολαύει των εν λόγω μεταβατικών διατάξεων αν η ανικανότητά του πριν από την 1η Ιουνίου 1992 μπορούσε να αποδειχθεί.

59 Δεν αμφισβητείται όμως ότι, αφενός, γεννηθείς στις 27 Σεπτεμβρίου 1931, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης δεν είχε συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του την 1η Ιουνίου 1992 και, αφετέρου, ελάμβανε σύνταξη γήρατος από το γαλλικό σύστημα, η οποία είχε εκκαθαριστεί κανονικά, και όχι λόγω ανικανότητας προς εργασία.

60 Δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεν υπέβαλε στο Δικαστήριο σχετικό ερώτημα, παρέλκει η εξέταση της περιπτώσεως που προέβαλε η Επιτροπή.

61 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι παροχή όπως το συμπληρωματικό επίδομα του παραρτήματος ΙΙα, υπό την επικεφαλίδα «Γαλλία», του κανονισμού 1408/71 αποτελεί ειδική παροχή. Από την εξέταση του τρόπου χρηματοδοτήσεως του συμπληρωματικού επιδόματος βάσει των στοιχείων του φακέλου που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει η έλλειψη επαρκώς εξακριβώσιμης σχέσεως μεταξύ της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς και της εν λόγω παροχής, πράγμα που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το συμπληρωματικό επίδομα δεν στηρίζεται στην καταβολή εισφορών. Πάντως, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να επαληθεύσει την ακρίβεια των στοιχείων που διαλαμβάνονται στις σκέψεις 48 έως 52 της παρούσας αποφάσεως, προκειμένου να διαπιστώσει κατά συγκεκριμένο τρόπο αν η επίδικη παροχή στηρίζεται ή όχι στην καταβολή εισφοράς.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν προκειμένου να υποβάλουν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο έτεροι πλην των εν λόγω διαδίκων δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Παροχή όπως το συμπληρωματικό επίδομα που μνημονεύει το παράρτημα ΙΙα, υπό την επικεφαλίδα «Γαλλία», του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, αποτελεί ειδική παροχή. Από την εξέταση του τρόπου χρηματοδοτήσεως του συμπληρωματικού επιδόματος βάσει των στοιχείων του φακέλου που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει η έλλειψη επαρκώς εξακριβώσιμης σχέσεως μεταξύ της γενικευμένης κοινωνικής εισφοράς και της εν λόγω παροχής, πράγμα που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το συμπληρωματικό επίδομα δεν στηρίζεται στην καταβολή εισφορών. Πάντως, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να επαληθεύσει την ακρίβεια των στοιχείων που διαλαμβάνονται στις σκέψεις 48 έως 52 της παρούσας αποφάσεως προκειμένου να διαπιστώσει κατά συγκεκριμένο τρόπο αν η επίδικη παροχή στηρίζεται ή όχι στην καταβολή εισφοράς.

(υπογραφές)